

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inzeratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 45.

V Ptuj v nedeljo dne 6. novembra 1910.

XI. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani pri-
je in šteje skupaj 10 strani ter 3 slik.

„Štajerčev“ kmetski koledar 1911

je
ravnokar izšel.

Koledar

sega 144 strani, 12 slik in ima sledečo vsebino:

1. Kalendarij (Leto 1911, Neednaki kato-
liki prazniki, znamenje za lunine krajce, No-
vaka znamenja, Deželni patroni, Cesarska rod-
na, Avstro-ogrske deželne barve, Vladarji v
Evropi, Kalendarij v Evropi, Kalendarij z zapi-
ski itd.)
2. Naprej — 1911! (Uvodni članek ure-
ništva.)
3. Mati (povest, spisal Karl Linhart.)
4. Veroizpovedbe na svetu.
5. Narodnosti v Evropi.
6. Armada in mornarica raznih držav.
7. Iz kmetskih bojev. (Po „Allg. Bauernzei-
tung“.)
8. Ali se izplača kupovanje umetnih gnojil
spisal Vičanski Škerlec pri Veliki Nedelji.)
9. Izseljevanje.
10. Zemlja in voda.
11. Ozimna žita in spomladanska vlaka
spisal Alojzij Križanič.)
12. Mežnar Miha v otročji postelji (zabavna
povest; spisal Karl Linhart.)
13. Prebivalstvo sveta.
14. Ali naj travnike gnojimo? (Spisal Aloj-
zij Križanič.)
15. Capin (daljša povest.)
16. Česa je treba k razvitku čebelarstva
? (Spisal Alojzij Križanič.)
17. Prva pomoč pri nesrečah.
18. Moj plug (pesen).
19. Žetev in pridelki na svetu.
20. Stanovi na Avstro-Ogrskem.
21. Avstro-ogrsko vojaštvo.
22. Kaj je kolera.
23. Priča (povest, spisal Peter Rosegger).
24. Plemenito srce (povest, spisal A. Stöhr).
25. Na kaj mora gledati kmetovalec, ki
hoče kupiti konja?
26. Birič (spisal Peter Rosegger.)
27. Bojna pesen (spisal K. L.)
28. Jura je šel med narodnjake (spisal Teb-
šmar.)
29. Par resnic (nekaj napredne pridige,
spisal „Štajerčev“ Pratikar.)
30. Meste in dežela.
31. Bojkot.
32. Siameški krompir (zabavna povest, spi-
sal Teodor Etlz.)
33. Živela nemška šola!

34. Mladinska organizacija. (Spisal župnik
F. S. Segula.)
35. Male vesti.
36. Smešnice.
37. Kuga na parkljih in gobcih pri goveji
živini (spisal Juvan).
38. Sejmi (na Štajerskem in Koroškem).
39. Živio mi! (Pesen, spisal Karl Linhart).
40. Konec brejosti (tabela).
41. Poštne (celotne določbe).
42. Tarifa za koleke.
43. Inzerati.

Cena temu velikemu in krasnemu kole-
darju je le 60 vinarjev, s poštnino pa 70 vi-
narjev. — Kdor proda 10 koledarjev, dobi enega
zastonj. —

Somišljeniki!

V vsaki kmetski, delavski in obrtniški hiši
naj bode ta koledar!

Duhovnik in politika.

Neki vrli katoliški duhovnik piše
o tej zadevi v klerikalnem listu „Aschaffen-
burger Zeitung“ sledeči članek, katerega pripo-
ročamo v razmrtovanje zlasti slovenskim hujša-
čem. Članek se v glavnem glasi:

„Ljudstvo postane zbegano, ako vidi du-
hovnika sredi v posvetni borbi za politično moč,
kjer je vedno vse tako nekrščansko in brez lju-
bezni. Seveda ne more nobeden duhovnik stran-
ko voliti, ki zasleduje njegovo sveto cerkev. Ali
nikdar naj se duhovnik v dostikrat nečednem
boju ne bori. Znani predlog Moy (v bavarskem
parlamentu), ki je hotel nam duhovnikom pre-
povedati, da se politike udeležujemo, le žal je
v pravem interesu vere. Aktivnemu vo-
jaku je politika prepovedana; in mi vojaki Boga
naj bi za posvetnimi vojniki zaostali? Beseda
in dejanje stojijo pri politikah. Čih duhovnikih v tako hudem nas-
protju, da mora naše katoliško
ljudstvo dvomit o svojih pastirjih.
Ljubezen do bližnjega pridigujejo tudi politiku-
joči duhovniki v cerkvi in šoli. Ali sami delajo
drugi vzgled, ker zasledujejo političnega nasprot-
nika, svojega „bližnjega“, v besedi in pisavi. Ali
je to duhovniku primerno? Ne!!
Ali nimamo vsi enega Očeta? Ali ni nas vse en
Bog vstvaril? Zakaj pa žaničujemo med nami drug
drugega? (Mat. 2, 10). Mi hočemo prijatelja in
sovražnika ljubiti (Matija 5, 46, 47 in istotam
5, 44, 45) in zanj narediti, kar sami za-se že-
limo (Mat. 7, 12). Naša ljubezen pa naj bode
tudi odkritosrčna (1. Joh. 3, 18) in nesebična
(Luk. 14, 14). Lepe primere nam daje sveto
pismo v zgodbi apostoljnov 6 in 7 ter Lukas
10 kapitel. To so besede, katere učiti in vbo-
gati so duhovniki od Boga poklicani. Moji po-
litikujoči duhovniški sobratje to tudi „učijo“; ali
nasprotno storijo, kadar politično govorijo ali
pišejo. Oni zaničujejo politično drugače misle-
čega bližnjega ali ga ljubijo le navidezno; vse
to mu storijo, kar bi ne hoteli sami čutiti, so-
vražijo, psujejo in zasledujejo ga! [To je de-
janje! In tako dajejo pastirji čredi

pohujšanje. „Naš fajmošter sam tega ne
stori, kar nas uči“, pravi potem ljudstvo in vsa
vera postane potem le hinavščina. Kdo pa
je temu kriv? Duhovniška služba, ako se jo iz-
vršuje iz ljubezni, ne pa kot sredstvo za namen,
nam ne pušča časa za politiziranje. Duhovniška
služba pa ni samo izvršitev cerkveno-uradnih
poslov, marveč tudi duševno in telesno delo us-
miljenja. Vse to, v kolikor nam to naša moč
dopusti, iz čiste ljubezni do bližnjega storiti, to
je za nas katoliške duhovnike prva in največja
zapoved za ta svet. Noben pošten in vredni du-
hovnik ne bode za politiko časa imel, ako le
svojo dolžnost stori. Zato trdim: Politika
in duhovnik se izključujeta drug
druze!!“

Kmetje! Te besede je napisal katoliški
duhovnik! In zdaj primerjajte z njimi na-
stopanje naših slovenskih klerikalcev...

Dopisi.

Sv. Trojica slov. gor. Dopisniku „Slov.
Gospodarja“ pa malo slabo gré. Ni nam mogo-
lno na našo resnično pisavo odgovoriti. Išče si
z drugim izgovora od prave stvari pa besedice
ne zine, če ravno je zelo osramočen. Pa še
smešen je ta pisatelj postal, ker nam hoče ne-
kaj prepovedati. Resnico smemo vsikdar pisati!
Drugič pa še te ne bomo ubogali, ker ja tega
mogočnega moža ne poznamo. Ako bi na primer
kak šolmajster svojim decam skozi okno kaj
prepovedoval, v šolo pa se ne upal, saj bi ga
nihče ne ubogal. Tedaj vun z imenom, da si
mi tudi ne mislimo, da bi tisto prepoved kak
šolmajster pisal, ako ravno zlo po njem diši.
Pogrnitali ga smo; kaj ne? Pa trije smo ga
pisali, gospod Golob pa ne...

Iz okraja sv. Lenart slov. gor. V vasi Zenka
pri sv. Lenartu v slov. gor. so svoj čas v fran-
coskih vojskah Francozi Jurja Herrmann kot re-
kruta seboj vzele in to do Moskve. Ko je Na-
poleonova slava na Ruskem zmazala, prišel je
dotičnik na Francosko, potem v Italijo. Tudi
Lovrenc Herrmann kot korporal se je pozneje
vojske v Italiji udeležil. Obadva sta prišla srečno
domu. Veselila sta se posebno, da sta razumela
nemški jezik in tudi nekaj francoskega ter ita-
lijanskega. Posebno ponosna sta bila na znanje
nemškega jezika. Ko se je potem moj oče Jožef
Herrmann porodil in je postal primeren za šolo,
poslali so ga v šolo v sv. Trojico slov. gor.; tam
je obiskoval letnike 1831, 32, 33 in 34 in je
obiskal šolo celo v velikanskem takratnem snegu
(1 klafter snega). Takrat bil je v sv. Trojici neki
učitelj, katerega je moral vsak učenec v nemškem
jeziku prositi, n. pr. „bitte Herr Lehrer, Feder
schneiden“ itd. To je bil vrli učitelj Martin
Schönwetter, ki je mnogo otrokom prepotrebn
nemški jezik priučil. Tudi trije otroci Matija,
Martin in Tereza smo h g. nadučitelju v sv.
Trojici v letih 1857, 58, 59 v šolo hodili, dokler
ni ta vrli nemški učitelj v Bogu zaspal... Za-
kaj sem to povedal? Zato ker se zdaj toliko
nemški šoli v sv. Lenartu nasprotujejo! Saj je
bila nemška šola vendar že od nekdaj vpeljana
in ne pomeni nič novega. Stari ljudje vedo prav
dobro, da je bila šola in z njo vse knjige nemške.

Zdaj pa hočejo hujskači nemški poduk otrokom vzeti. Zakaj naj bi deca nemškega ne znala? ... Mi pa pravimo: Nemška šola v sv. Lenartu naj živi in cveti! Martin Herrmann, ekonom.

Razbor pri Slov. Gradcu. Zadnji resnični dopis „Štajerca“ je tako vjel naš občinski dojenček, da se od jeze penijo. Tega rodu je že stari takt obrekljivosti in špotljivosti; nakvasila sta zopet o meni v mariborsko kunjjo, češ ta vrag ga bo že počel. Nepokoj sem jim tedaj delal, ko sem zanje plačeval, da sta se na obč. stroške dojila; res prave gade si je občina na svojih prsih zredila! Lepa je ta družba, da si ponoči hodi po tujih oknah svoj spodnji del telesa čistit; pfuj, špotljivci! Ako je kedaj vboja kmetica v krčmi vesela, že neseta to na tukajšni „kasacijski-dvor“. Sevé, to morata storiti, kër sta le „svetovalca“. Vse drugače pa je, ako se kakemu bogatinu res kaj graje vrednega prigodi; sevé, tu molčita, kër sta le za uboge požeruhe! Lepe knjige že morajo imeti pri tukajšni „izobraževalni“ družbi; od tega časa kar so to osnovali, ni družega od njih kot obrekljivost in špotljivost. V številki 38 mariborske cunje sta dva dopisa. Tu sta šla dojenčka h generali obrekljivosti za pomoč prosit, in ta je jima obljubil, ker ta čaka od nedelje do nedelje pri pisalni mizi, da mu dojenčka prineseta kaj laži, da jih pošlje v mariborsko kunjjo, v mislih pa hodi po fari kakor rjoveč lev ter išče koga bi požrl. V nekem dopisu mi žugajo s streljo; lahko pa je, da ta obrekljivce zadene! Oponašajo mi suhost, prodajo dreves i. t. d. To moram storiti, da imam s čemi za dojenčke plačevati. Sedaj je znajdel drugi način; krojač F. Lesnik dal je svojo rodbino na deželne stroške v bolnišnico. Deželne doklade plačam tudi jaz, on pa ne. Ako je kaj za dobiti, na primer ob suši, toči, itd. je imel veliko za tirjati za svoje štiri goveda. Sedaj ko je bolnišnica za plačati, pa nima družega kot dolgi jezik. Taki so lahko debeli, ker gledajo na to, da bi na občinske oziroma deželni dokladi živeli. Sram jih je toliko kot volka strah. Da ima lepi fantek Franc Lesnik zvezarski znak, nisem dobro videl, ker je silno črn, mislim sem, da je znak od občinske žlice. Da je hodil agent za kmet. stroje in lagal čez g. potovalnega učitelja M. Jelovška, to ne ve nikdo. Pravijo pa hudomušni ljudje, da si je general obrekljivosti debelouhi. Anže naročal pri nekemu agentu vso pripravo za tiskarno; v prihodnjem letu si jo bo sam omislil. Mariborska mu je prepočasna pri obrekovanju. ... Tako ste me generali obrekljivosti vsega pregledali od zunaj in znotraj, na duši in telesu. Poglejte me še tam ker ima hrbet svoj konec!

Podgorju pri Slov. Gradcu. Dragi „Štajerc“, od nas še menda nisi slišal nič. A zdaj ti moramo nekaj poročati o novi modi. Na široko ne bom govoril, saj veš iz lastnih izkušenj, kako so ti petelini. Po eni strani branijo čast svojega stanu, na drugi pa se sramujejo tonzure in talarja. Ako ravno je že papež Klemen V. v dekretu „Quoniam“ določil strogo kazen za duhovne, ki se oblačijo drugače, kakor to velevalo

kanonični predpisi. Eden teh je tudi naš župnik Franc Pečnik, ki hodi oblečen da je prej podoben agentu, kakor duhovniku. Zlasti ljubljanski iz dr. Krekove šole nastopajo podobno salonskim obilancem, ki se niti po ovratniku več ne razločujejo od gledaliških glumačev, kloub „najnovejše mode, karirana suknja, gizdalin je zmožen, da se vanj zaljubi vsaka dama. Vprašamo dr. Lampreta, ki je menda doktor kanonskega prava, kaj on o novi modi misli? Ko bodo imeli farji kratke jope, bo imel kmet prazne roke! Šmekimnah.

Schicht Stearin=sveče LEDA

najfinejša vseh mark! Apartni, elegantni zavoj!

Ne tečejo!

Ne kadijo!

Ne dišijo!

Ne delajo saj!

Gorijo s svetlim, mirnim plamenom. 872

Novice.

Tudi nekaj. Duhovniški listi prinašajo sledečo novico: „Bivši kaplan lavantinske škofije Zavadi je zopet nastopil duhovniško službo v češki škofiji Litomerice. Imenovan je namreč za prefekta v škofijem semenišču v Mladi Bolešlavi“. — K temu le opomnimo, da je ta g. Zavadi bivši urednik našega „Štajerca“. Iskrenega srca čestitamo g. Zavadi, da je naredil ta edino pametni korak! Klerikalnemu časopisju pa priporočamo, da naj si to novico za ušesa zapišejo. Kajti ravno ti listi so svoj čas najgrš osebno gonjo proti g. Zavadi peljali, so mu brezvestno in breznačajnost očitali. In vendar bil je mož le — nesrečen. Zdaj bode ta nekdanji naš redaktor mlade duhovnice podučeval. Prepričani smo, da bode svojo dolžnost vestneje izpolnjeval nego tisti, ki so ga svoj čas blatili!

Polom slovensko-narodne zadruga. Iz Ljubljane se poroča, da je prišla slovensko-narodna zadruga „Agro-Merkur“ v konkurz. Ta polom kaže zopet vso zločinsko brezvestnost, s katero nastopajo prvaški hujskači, kadar imajo tuje denarje v rokah. Društvo „Agro-Merkur“ bilo je od slovenskih narodnjakov l. 1908 ustanovljeno. Namen mu je bilo brezobzirno izražanje bojkota proti Nemcem. Vse Nemce so hoteli ti čedni narodnjakari kar žive požreti in gospodarsko uničiti. Nazadnje pa so padli sami v jamo, ki so jo Nemcem kopali. Dolga je namreč za več stotisočev kron. V odboru te propadle zadruga sedita m. dr. znani Jože Lenarčič, ki je tudi pri nakupovanju posestev in narodnjaški hujskariji na spodnjem Stajerskem zaslovel, ter dr. Žerjav, ki je bil pri tolovajskih napadih septembra meseca l. 1908 v Ljubljani eden najhujših hujskačev. Vzrok konkurza je seveda zopet v prvaški brezvestnosti iskati. Nič ne znajo ti slovenski narodnjaki, nič se ne učijo in tuji denar mečejo skozi okno. „Agro-Merkur“ spada k narod-

njaški „Zvezi slovenskih zadrug.“ Tekom konkurza se bode šele vidilo, v koliko soti drugi slovenske zadruga in posejilnice pritemu konkurzu udeležene. Lastnega denarja je imel „Agro-Merkur“ po našem mnenju premalo. Bodo mo videli, kaj poreče k vsemu temu zveza slovenskih zadrug, kateri pripadata tudi „Kmetška posojilnica“ in „Kočevska posojilnica“. Ta zadnja dokazuje sama prav dobro, kako se v posojilnicah s tujim denarjem ravna; saj je dala falitni narodni štacuni brata Pevec v Kočevju 90.000 kron. Polom „Agro-Merkura“ je začetek. Naše žalostno prorokovanje se bode uresničilo: V slovenskih posojilnicah začelo bode grozovito pokati!

Treba zapomniti! Slovenski župnik F. Šegula piše o mladih naših slovenskih duhovnikih tako-le: — „Z mladeniškim ognjem vrie se marsikateri mladi duhovnik v volilni boj! Pa ker nima izkušnje, tudi primernih navodil ni, dela pač, kar druge vidi delati. Obrekuje, blati in zasmehuje med ljudstvom protikandidata, kakor mu narekuje „njegov“ časopis in piše vanj članke, katerih bi se čez leta gotovo sramoval. Če papež sam kaj zankaže, prevdaja čisto tak mladi duhovnik, če je „obsequium“ (pokorščina), „rationabile“ (razumna), če je torej tudi dolžan ubogati; ali če za časa volitev zankaže kaj katerikoli političar-šarlatan, to se slepo izvrši“. — To je zadnjič napisal slovenski aktivni katoliški duhovnik Šegula na spodnjem Stajerskem. Ta duhovnik torej pravi, da se mladi politični kaplani papežu ne pokorijo, da pa vbojajo političnim vodjem in potem bratijo in lažejo in obrekujejo. Župnik Šegula je bil sam urednik „Slov. Gospodarja“, torej politični duhovnik, in je zaradi politike tudi več mesecev v ječi prebil. Njemu moramo torej v tem oziru popolnoma verovati!

Iz Spodnje-Stajerskega.

Narodna hujskarija — obsojena!

(Dr. Vekoslav Kukovec, občeznani izdelovatelj različnih ovadob od priliki septembarskih izgrediv v Celju — obsojen.)

(Izvirni dopis.)

Že pred dvema letoma smo v našem listu čestokrat objavili poročila, da je dr. Kukovec razne odlične osebe v Celju ovadil iz lastnega nagiba državnemu pravdniku celjskemu radi mnogih hudodelstev in pregreškov ob času septembarskih dogodkov v Ptuj in Celju leta 1908. Vse te po drju. Kukovcu osumljene osebe je se takoj deloma tiralo pred preiskovalnega sodnika ali so se o njih izvrševale sodniške poizvedbe, deloma so prišle vsled neutemeljenih sumnic, s strani današnjega obtoženca na zatožno klop; a vsi so bili oproščeni, ker niso bili krivi dejanj, kojih jih je sumničil dr. Vekoslav Kukovec. Izkazalo se je torej, da je obtoženi dr. Kukovec popolnoma neutemeljeno in zlobno ovajal razne osebe, ki sploh s septembarskimi izgrediv niso bili v nikaki zvezi.

Radi teh ovadob oziroma njih vsebine so skoraj vsi osumljenci vložili proti drju. Kukovcu obtožbe radi pregreška zoper varnost časti. Mnogi osebami je moral obtoženec dati častne izjave, da se izogne kazni. Več osumljencev pa se le ni hotelo z častno izjavo zadovoljiti in vsled tega je bil dr. Kukovec prisiljen, da ponudi v teh slučajih dokaz resnice. Prva obravnava, ki se je vršila že pred več meseci, se je preložila, da se zasliši celo vrsto prič v dokaz resnice in da je obtoženec pri vseh ovadbah ravnal bona fide.

Danes se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodnikom, dr. Stepischneggom, druga obravnava.

Pod obtožbo spadajo sledeči slučaji: Zasebnega obtožitelja J. Jarmerja, lastnega trgovca v Gaberju je ovadil, da je svoje uslužbenke k izgrediv silil in da jih je baje natančno podučil, kako se mora delati. Seveda o tem predlagana priča „Sagmeister“ Janez ni ničesar vedel, ampak je le sledeče pod prisogo izpovedal: Po izgredivih je prišel k meni Mehlack in mi je pravil: V mestu so vse potolkli in po-

Polet čez atlansko morje.

Zadnjič poskusil je znani zrakoplovec Wellmann doslej nedoseženi polet v zraku skozi atlansko morje. Naša slika kaže pogumnega moža in malo zemljevidsko karto pota, ki jo je hotel v letalnem stroju izvršiti. Pot bi peljala v zraku od Atlantic-City (Sev. Amerika) čez

morje v Cornwall na Angleškem. Ali Wellmannu se tokrat ni posrečilo. Padel je namreč z letalnim strojem v morje, kjer so ga komaj mornarji rešili. Vkljub temu ostane ta poiskus velepomemben v zgodovini zmage človeškega duha nad zrakom!